

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

5 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 3124

13-07-2022 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

സമഗ്ര വിനോദ സഞ്ചാര നയം

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ.പി. കെ. ബഷീർ		ശ്രീ. പി.എ.മുഹമ്മദ് റിയാസ് (പൊതുമരാമത്ത്-വിനോദസഞ്ചാര, യുവജനകാര്യ വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	സംസ്ഥാനത്തെ വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലയുടെ നല്ലൊരു ശതമാനവും ഇപ്പോഴും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നില്ല എന്നത് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ;	(എ)	സംസ്ഥാനത്തെ വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലയുടെ സാധ്യതകൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.
(ബി)	വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനും സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുമായി സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ അറിയിക്കുമോ;	(ബി)	പുതിയ വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്നുകൊണ്ട് "ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ചലഞ്ച്" എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നിലവിലുള്ള പ്രധാന വിനോദ സഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളിൽ മെച്ചപ്പെട്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ലോകോത്തര നിലവാരത്തിലുള്ള ടോയ് ലറ്റ് ബ്ലോക്കുകളുടെ നിർമ്മാണം വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഇത് പ്രകാരം 5 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഈ പദ്ധതി പൂർത്തീകരണ ഘട്ടത്തിലാണ്. 84 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അംഗപരിമിതരായ സഞ്ചാരികൾക്ക് ഉപകാരപ്രദമാകുംവിധമുള്ള 'ബാരിയർ ഫ്രീ ടൂറിസം പദ്ധതി' നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളെ മാലിന്യ മുക്തമാക്കുന്നതിന് 'ക്ലീൻ ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ക്യാമ്പയിൻ' എന്ന പദ്ധതി വഴി കടുംബശ്രീ മുഖാന്തിരം മാലിന്യനിർമാർജ്ജന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഹെറിറ്റേജ് ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി മുസിരിസ് പൈതൃക പദ്ധതി, ആലപ്പുഴ പൈതൃക പദ്ധതി, തലശ്ശേരി പൈതൃക പദ്ധതി, ട്രാവൻകൂർ പൈതൃക പദ്ധതി, എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ ക്രൂയിംഗ് ടൂറിസം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി മലബാർ റിവർ ക്രൂയിംഗ് പദ്ധതി, ബീച്ച് ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് KIIFB ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് മുഴപ്പിലങ്ങാട് - ധർമ്മടം ബീച്ചിന്റെ സമഗ്ര വികസനം, ആലപ്പുഴ ചെത്തി ബീച്ചിന്റെ

വികസനം എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. മലബാർ ലിറ്റററി സർക്യൂട്ട്, കൊല്ലം ബയോ ഡൈവേഴ്സിറ്റി സർക്യൂട്ട് എന്നീ രണ്ട് സർക്യൂട്ട് പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നിലവിലുള്ള ഗസ്റ്റ് ഹൗസുകളുടെ നവീകരണവും പുതിയ ഗസ്റ്റ് ഹൗസ് ബ്ലോക്കുകളുടെ നിർമ്മാണവും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. അതിൽ ഇടുക്കി, ആതിരപ്പള്ളി, കന്യാകുമാരി എന്നിവിടങ്ങളിൽ യാത്രാ നിവാസം, സുൽത്താൻബത്തേരി, കോഴിക്കോട് (അഡിഷണൽ ബ്ലോക്ക്), ഗുരുവായൂർ എന്നിവിടങ്ങളിൽ അതിഥി മന്ദിരങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു വരുന്നു. കൂടാതെ KTDC മുഴുപ്പിലങ്ങാട് 3 സ്റ്റാർ ബീച്ച് ഹോട്ടലും KIIFB ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

ഉത്തരവാദിത്വ ടൂറിസം എന്ന ആശയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വില്ലേജ് ടൂറിസം, റൂറൽ ടൂറിസം, കൾച്ചറൽ ടൂറിസം, ഫെസ്റ്റിവൽ ടൂറിസം എക്സ്പീരിയൻഷ്യൽ ടൂറിസം, ഫാം/അഗ്രി ടൂറിസം, ഫുഡ് ടൂറിസം, ആക്ടിവിറ്റിസ് ടൂറിസം, ടൂറിസത്തിലൂടെ ശാക്തീകരണം, പ്രാദേശിക കലാകാരന്മാർക്കും വിവിധ രംഗകലകൾ, ആയോധനകലകൾ എന്നിവയ്ക്ക് പ്രോത്സാഹനം, സുവനീർ/പ്രാദേശിക കര കൗശല വസ്തുക്കളുടെ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള പ്രോത്സാഹനം, സ്റ്റോറി ടെല്ലിംഗ് പാക്കേജുകൾ എന്നിങ്ങനെ കേരളത്തിൽ സുസ്ഥിര ടൂറിസം വികസനത്തിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനായി ടൂറിസം വകുപ്പ് ദേശീയതലത്തിലും അന്തർ ദേശീയ തലത്തിലും വിവിധങ്ങളായ വിപണന തന്ത്രങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

KTIL ന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഉത്തരമലബാറിലെ വിവിധ ടൂറിസം മേഖലകൾ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ടൂറിസം ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ് പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നത് പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ട്. കേരള സർക്കാർ സംഘടിപ്പിച്ച 'അസെസ്സ് 2020' പോലുള്ള നിക്ഷേപ സംഗമങ്ങളിൽ ഇവ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ തന്നെ കൊല്ലം ജില്ലയിലെ വിവിധ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങൾ കോർത്തിണക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി സർക്യൂട്ടിന്റെ ആസൂത്രണം KTIL വഴിയാണ് ഏകോപിപ്പിക്കുന്നത്. മലബാർ ടൂറിസത്തിന്റെ കവാടമായി ബേപ്പൂരിന്റെ സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി, കൊല്ലം കേന്ദ്രീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ട്രാവൻകൂർ ലിഷർ കോറിഡോർ, ചങ്ങനാശ്ശേരി, കോട്ടയം, കുട്ടനാട്,

വേണാട് മേഖലകൾ കേന്ദ്രീകരിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ടൂറിസം പദ്ധതികൾ മുതലായവ സംബന്ധിച്ച പ്രാഥമിക പഠനങ്ങളും നടന്നു വരികയാണ്. ഇക്കോ ടൂറിസം സാധ്യതകൾ ഉള്ള മേഖലകളിൽ ടൂറിസം പദ്ധതികൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വനം വകുപ്പുമായി ചേർന്നുള്ള നടപടികളും പുരോഗമിച്ചു വരികയാണ്.

ഇതിനു പുറമെ 2017 ലെ ടൂറിസം നയത്തിൽ സാഹസിക ടൂറിസം മേഖലയിലെ സാധ്യതകളെ പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരള അഡ്വാഞ്ചർ ടൂറിസം പ്രൊമോഷൻ സൊസൈറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ കീഴിൽ സ്വദേശി ദർശൻ സ്കീമിന്റെ ഭാഗമായി ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ വാഗമണ്ണിൽ ഇക്കോ അഡ്വാഞ്ചർ ടൂറിസം പാർക്ക് സ്ഥാപിക്കുകയും അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വളരെ നല്ല രീതിയിൽ നടന്നുവരികയുമാണ്. ഭാവിയിൽ കൂടുതൽ അഡ്വാഞ്ചർ ആക്ടിവിറ്റികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി വാഗമണ്ണിനെ ഒരു സാഹസിക ടൂറിസം ഹബ്ബാക്കി മാറ്റാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

കര, ജല, വ്യോമ മേഖലയിൽ സാഹസിക ടൂറിസത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഒരു ട്രെയിനിംഗ് സെന്റർ തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ ശാസ്താംപാറയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ അക്കാഡമി നിലവിൽ വരുന്നതോടെ പ്രസ്തുത മേഖലകളിൽ സാഹസിക ടൂറിസം ആക്ടിവിറ്റികൾക്ക് ട്രെയിനിംഗ് നൽകുന്ന ഇന്ത്യയിലെ തന്നെ ചുരുക്കം ചില അക്കാദമികളിൽ ഒന്നായി ഇതു മാറും. ദേശീയ നിലവാരത്തിലുള്ള ഒരു അഡ്വാഞ്ചർ അക്കാദമിയാണ് ശാസ്താം പാറയിൽ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇന്ത്യയിൽ മികച്ച രീതിയിൽ നടക്കുന്ന അഡ്വാഞ്ചർ അക്കാദമിയുടെ മാതൃക സ്വീകരിച്ച് കേരളത്തിന്റെ ഭൂപ്രകൃതിക്ക് അനുയോജ്യമായ രീതിയിലാകും അക്കാദമിയിലെ കോഴ്സ് ചിട്ടപ്പെടുത്തൽ. ഇന്ത്യൻ മൗണ്ടന്റീയറിങ്ങ് ഫെഡറേഷന്റെ കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന അക്കാദമിക്കു പുറമെ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് വാട്ടർ സ്പോർട്സ്, ഗോവ തുടങ്ങി പ്രമുഖമായ അഡ്വാഞ്ചർ അക്കാഡമികളുടെ സഹകരണത്തോടെ മികച്ച രീതിയിലുള്ള ട്രെയിനിംഗ് ആണ് ശാസ്താംപാറയിലെ അക്കാഡമിയിൽ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

ബേക്കൽ റിസോർട്ട്സ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷനിൽ ഓരോ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളിൽ ചുരുങ്ങിയത് ഒരു വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രമെങ്കിലും സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ട് പുതിയ വിനോദസഞ്ചാര മേഖലകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിലേക്കായി കാസർകോട് ജില്ലയിലെ 5 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലെ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി ടൂറിസം സഭകൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ബേക്കൽ ടൂറിസം പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് ടൂറിസ്റ്റുകൾക്കായി അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുകയും, പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനായി നോർത്തേൺ ലൈറ്റ് ബേക്കൽ ടൂറിസം മിഷൻ 2022 സംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ടൂർ ഓപ്പറേറ്റർമാർക്കായി ഫാം ടൂർ സംഘടിപ്പിക്കുകയും തദ്ദേശീയമായി കൂടുതൽ ടൂർ ഓപ്പറേറ്റർമാരെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനായി കാസർകോഡ് ജില്ലയിലെ 41 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും രണ്ടുപേരെ വീതം തെരഞ്ഞെടുത്ത് അവർക്ക് ടൂർ ഓപ്പറേഷനിൽ പരിശീലനം നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

കെ.ടി.ഡി.സി. യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വടക്കേ മലബാറിൽ ടൂറിസം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ബേക്കലിൽ റിസോർട്ട് പുതുക്കി പണിയാനും പുതിയവ നിർമ്മിക്കുവാനും നടപടി കൈകൊണ്ട് വരുന്നു. തെക്കേ ഇന്ത്യയിലെ പ്രമുഖ വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലയായ കന്യാകുമാരിയിലും റിസോർട്ടിന്റെ പണി നടന്നു വരുന്നു. പഴയ ഇക്കോണമി ഹോട്ടലുകളായ ടാമറിന്റ് ഈസി ഹോട്ടലുകൾ പുനരുദ്ധരിച്ച് കണ്ണൂരിൽ ലുംലാന്റ്, പറശ്ശിനിക്കടവിൽ ഫോക് ലാന്റ്, ആലപ്പുഴയിൽ റിപ്പിൾ ലാന്റ് എന്നിവ തുറക്കുകയും, കൊല്ലത്ത് അക്വാ ലാന്റ് എന്ന നാമത്തിലും, പീരുമേട്ടിൽ മിസ്സി ലാന്റ് എന്ന പേരിലും പുനരുദ്ധാരണ ജോലികൾ പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ പ്രധാന പാതകളിലേയും വഴിയോര വിശ്രമകേന്ദ്രങ്ങൾ നവീകരിച്ച് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തി സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കും വിധത്തിൽ 'ആഹാർ' എന്ന നാമത്തിൽ പുന:ക്രമീകരിക്കുകയും ആയതിന്റെ ഭാഗമായി പാറശ്ശാല, കായംകുളം, വടകര, ഗുരുവായൂർ, ശ്രീകൃഷ്ണപുരം എന്നിവിടങ്ങളിൽ അവ തുടങ്ങുകയും, കൊട്ടാരക്കര, കുറ്റിപ്പുറം, എരിമയൂർ, എന്നിവിടങ്ങളിൽ തുടങ്ങുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ പുരോഗമിച്ചു വരികയും ചെയ്യുന്നു. കുടാതെ ആലപ്പുഴ,

		<p>ചെറുപ്പമുളയ്ക്കേരി, മണ്ണാർക്കാട് എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലും ആഹാരകൾ തുടങ്ങുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. പുതിയതായി കൺസ്ട്രക്ഷൻ നടത്തുന്നതിനു അപര്യാപ്തത ഉള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.യുമായി സഹകരിച്ച് പഴയ ബസ്സ് ബോഡി ഉപയോഗിച്ച് 'ഏഡീ വീൽസ്' പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ആദ്യത്തെ സംരംഭമായി വൈക്കത്ത് ഒരു 'ഏഡീ വീൽസ്' ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.</p> <p>മുസിരിസ് പൈതൃക പദ്ധതിയിൽ 29 മ്യൂസിയങ്ങളും (വിസിറ്റേഴ്സ് സെന്റർ ഇന്റർ പ്രമോഷൻ സെന്റർ, ആക്ടിവിറ്റി സെന്റർ, റിസർച്ച് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ്, ലൈബ്രറി) 8 പൊതു റോഡുകളും, 12 ബോട്ട് ജെട്ടികൾ, നടപ്പാതകൾ, മാർക്കറ്റ് പുനരുദ്ധാരണ പ്രവൃത്തികൾ, ബീച്ച്സൈഡ് ഡെവലപ്മെന്റ്, 2 പുഴയോരസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, പൊതു ശൗചാലയങ്ങൾ എന്നിവയും ആലപ്പുഴയിൽ 21 മ്യൂസിയങ്ങൾ, 11 ചരിത്ര സ്മാരകങ്ങൾ, 5 അടിസ്ഥാന വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയുമാണ് വിനോദ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനായി മുസിരിസ് പ്രോജക്ട്സ് ലിമിറ്റഡ് നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്.</p> <p>തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, പത്തനംതിട്ട ജില്ലകളിൽ ഇക്കോ-ടൂറിസം പരിപാടികൾക്കു സാധ്യതയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ഇക്കോ-ടൂറിസം പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കാനുള്ള രൂപരേഖകൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.</p>
(സി)	<p>ആഭ്യന്തര ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി പ്രധാനപ്പെട്ട വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ടൂറിസം സർക്യൂട്ട് പാക്കേജുകൾ കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യുമായി ചേർന്ന് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ;</p>	<p>(സി) കെ.റ്റി.ഡി.സി.ക്ക് വിവിധ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളായ കൊച്ചി, മൂന്നാർ, തേക്കടി, കുമരകം, പൊൻമുടി, മലമ്പുഴ എന്നിവ ബന്ധിപ്പിച്ച് പ്രത്യേക പാക്കേജുകൾ നിലവിലുണ്ട്.</p> <p>ബേക്കൽ റിസോർട്ട്സ് ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ പ്രധാനപ്പെട്ട വിനോദ സഞ്ചാര മേഖലകളെ ബേക്കലുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യുമായി പ്രാഥമിക ചർച്ച നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.</p> <p>ആഭ്യന്തര ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി മുസ് രീസ് പൈതൃക പ്രദേശത്തെ സ്മാരകങ്ങളും ചരിത്ര പ്രാധാന്യമുള്ള ആരാധനാലയങ്ങളും സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യുമായി ചേർന്ന് ടൂറിസം സർക്യൂട്ട് പാക്കേജുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാഥമിക നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.</p>

		<p>ഈ വിഷയത്തിൽ കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യുമായി ചർച്ച നടത്തി പദ്ധതി വ്യാപകമാക്കുന്ന കാര്യം പരിശോധിക്കുന്നതാണ്.</p>
<p>(ഡി) സംസ്ഥാനത്ത് ടൂറിസം പദ്ധതികളുടെ സമഗ്ര വികസനത്തിനായി ഒരു സമഗ്ര ടൂറിസം നയം കൊണ്ടുവരുന്നതിനും അതനുസരിച്ച് പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ?</p>	<p>(ഡി) കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകത്തെയും, ജൈവ വൈവിധ്യങ്ങളാൽ സമ്പന്നമായ പ്രകൃതി സൗന്ദര്യത്തെയും പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് വിനോദ സഞ്ചാരമേഖലയെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ ഉതകുന്ന ടൂറിസം നയം 2017-ൽ സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്.</p>	

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ